

Innehållsförteckning

- Syfte
- Genomförande
- Sid 5- gruppens diskussion
- Sammanfattning
- Kommentarer och nya frågeställningar

Syfte

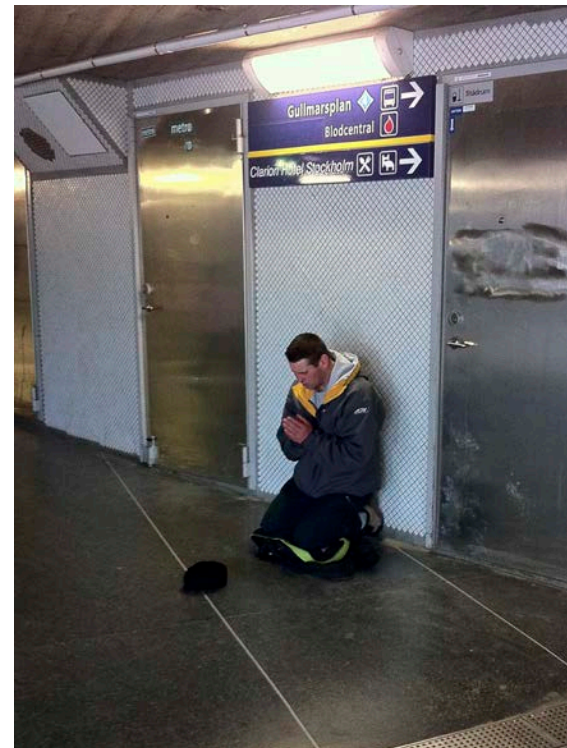
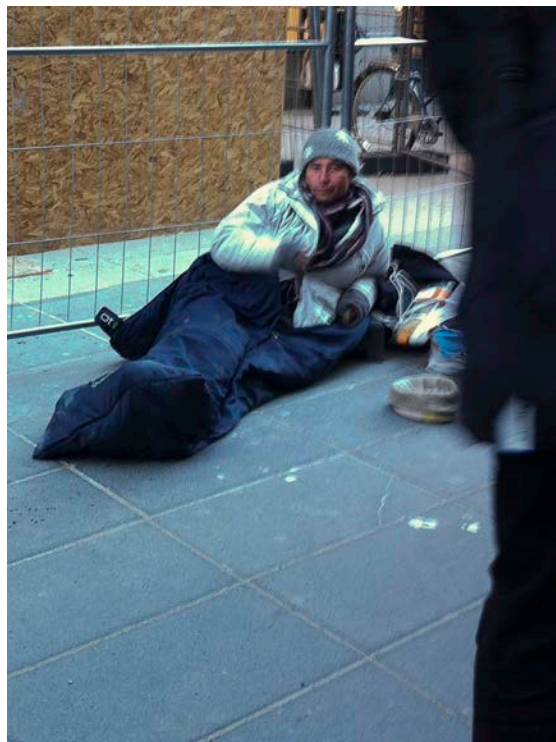
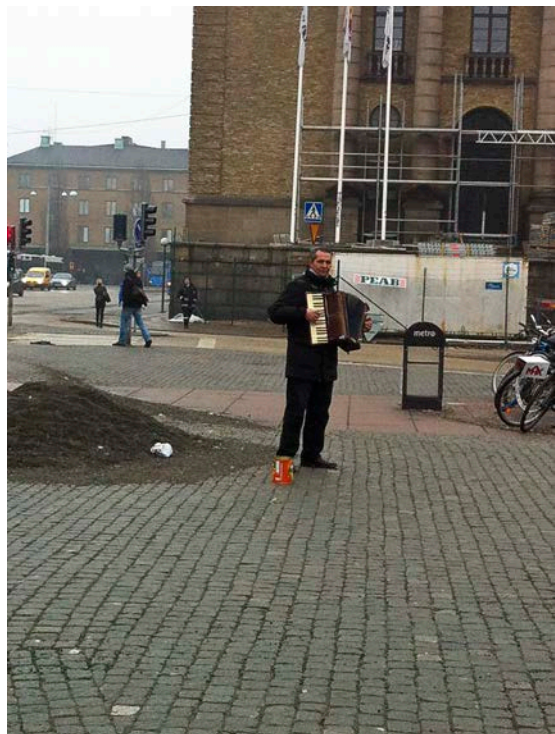
- Vilka anses vara tiggare av de som befinner sig på gatorna i Stockholm
- Vilka attityder finns till personer som befinner sig på gatan
- Hur skiljer sig attityderna beroende på vad Tiggarna gör
- Resultatet skall ligga till grund för projektet ***Hur blir man en framgångsrik Tiggare i Sverige?***

Genomförande

- Undersökningen har genomförts med hjälp av 2 gruppdiskussioner på vardera 2 timmar.
- Diskussionen har följt en guide som har utarbetats tillsammans med uppdragsgivaren.
- I grupperna deltog 5 resp 7 respondenter.
- Kriterierna på deltagarna var:
 - Kvinnor och män mellan 20 - 65 år
 - Ingen får vara negativt inställd till att ge pengar, till välgörande ändamål, köpa en tidning till förmån för hemlösa eller att ge till andra "gatuunderhållare" eller tiggare. De behöver inte ge pengar aktivt
- Diskussionerna har även spelats in av en utomstående filmare som var med i lokalen tillsammans med respondenterna. Materialet kan komma att användas till en kortfilm. Respondenterna har accepterat detta. Respondenterna är anonyma på så sätt att inga namn lämnas ut.
- Grupperna genomfördes i Stockholm den 29 juni 2011.

I rapporten används ordet **Tiggare** mer generellt om alla de personer som är på gatan med syfte att på något sätt få pengar som gåva, även om definitionen av tiggare är mer snäv enligt deltagarna i grupperna. De som förväntas ge kallas för givare.

Av 75 bilder som fotograferats under perioden 02.11 – 06.11 av Cecilia Parsberg har 40 st. använts som diskussionsunderlag i grupperna samt ett ännu mindre urval i denna rapport (tre bilder i rapporten är från Internet och det anges under bilden).

En kvalitativ undersökning om synen på tiggare och att tulla.
Stockholm 6/7 2011

Allmänt om deltagarna

- Deltagarna diskuterar öppet och talar relativt fritt om vad de anser och de står för sina åsikter även om åsikterna skiljer sig dem emellan
- Åsikterna är ofta bestämda och ibland väl genomtänkta. Samtidigt är de öppna för och lyssnar på andras åsikter och beredda att ifrågasätta sin egen. De diskuterar gärna och reflekterar över ämnet
- Det finns ingen önskan eller rädsla för att vara "politisk korrekt" eller att försöka att framställa sig som "en bra person"
- Att diskutera tiggare och tiggeri upplevs som ett ämne bland andra ämnen och är inte en känslig fråga
- Det finns en utbredd irritation för tiggare men samtidigt också en nyfikenhet eller ett intresse för tiggarnas situation

Första associationer till tiggare

Nytt
fenomen
I Sverige

Vädjande
blick

Ger en
obekväm känsla

Någon
som är på
gatan

Hemlös

Sista
lösningen

Smutsig

Ingen
man vill
möta på
gatan

Dåligt
samvete

Drottninggatan

Musik

Utländsk
härkomst

Påträngande

Utomlands

Ligor

Missbrukare

En tiggare

- En tiggare, tigger för att allt annat inte längre fungerar
 - De antas ha hamnat ”utanför systemet” av bidrag och övriga samhällsinsatser
 - En tiggare tigger till akuta behov
 - Utseendet ska spegla denna akuta situation, dvs personen får inte verka alltför ”nedgången” men samtidigt inte ha alltför fina (exklusiva) kläder eller andra saker (mobiltelefon).
 - En tiggare borde vara hungrig och därför ta emot mat för att verka trovärdig
 - En aktiv tiggare uppfattas som bättre än en passiv. Man vill inte se passiva och uppgivna personer
 - Det upplevs bättre att utföra något ex samla burkar, spela ett instrument eller ta fram och visa upp den talang man har

En tiggare, forts

- En tiggare är inte:
 - Uteliggare – en som har ”gett upp”, stagnerat och passivt accepterat sin livssituation. En uteliggare tigger inte aktivt utan ”spenderar” tid på gatan

Det är lättare att ge något när man får något tillbaka, man vill liksom se en motprestation

Tigga kan man väl göra i några år, men det är inget som får bli permanent – sedan får man se till att livet ordnar sig

En uteliggare ligger bara på gatan och gör ingenting, på sin höjd kanske de har en kopp framför sig där man kan lägga pengar. Det är inte alltid som man ser dem överhuvudtaget, de är mer som bylten som ligger omkring på gatan

En framgångsrik tiggare - ren, vanlig och lätt att förstå sig på

- Tiggaren ska vara i en mer eller mindre akut situation eller åtminstone tillfällig situation
- Aktiv – ska få på grund av att man utför något
- Vara relativt ren – d.v.s. ska gå att vara nära, inte på andra sidan gatan
- Vara vanlig – givaren ska på något sätt kunna identifiera sig med tiggaren
- Kunna erbjuda en "story", en anledning till situationen som tiggaren befinner sig i

Jag hörde en gång en kvinna på tunnelbanan som frågade en tjej, och hon fick en hel historia – jag tyckte det var modigt att hon frågade

Jag skulle aldrig fråga eller kanske inte ens prata med en tiggare, men visst funderar man över hur det har blivit så att de står där – lite intresse eller nyfikenhet skapar det ju

En framgångsrik tiggare, forts.

De ska vara vanliga människor så att man förstår att det kan vara något speciellt som har hänt så att de gör att de behöver hjälp

En gång gick jag fram för att ge pengar till en kille, han såg lite sjaskig ut, men då såg jag hans vita Iphone lysa upp och gav honom inget – jag fick en känsla att han felprioriterade

Helst ska de kunna presentera en story så att man blir motiverad eller har en anledning att ge, man vet aldrig det kan hända vad som helst med vem som helst

De ska vara vanliga så att man kan identifiera sig

Arbeta - tigga

Arbeta

Tigga

← Vägörenhet, större eller mindre organisationer →

Bra gatumusikant

Dålig gatumusikant

Sälja tidningar

Passivt vänta på pengar

Uteliggare ?

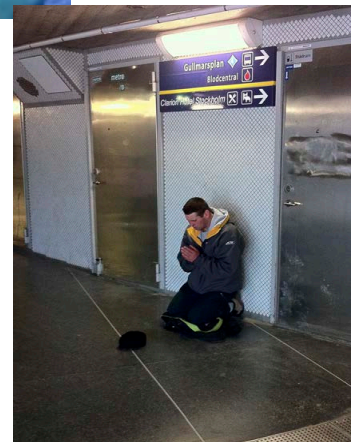

Bild från Internet

Arbeta – Tigga

Kriteriet för arbete – tiggeri går vid om "tiggaren" utför något eller om den väntar passivt på att få en gåva

- Upplevelsen av en aktiv tiggare är att *den arbetar*, medan en passiv tiggare är att *den tigger*
- **Välgörenhet** som utövas av de etablerade organisationerna kan upplevas som både tiggeri och arbete
 - **Allmänt välgörenhetsarbete** som verkar på mer lång sikt upplevs som tiggeri i större utsträckning
 - En låg nivå på kontroll och kunskap om vad resurserna går till
 - **Akuta hjälpinsatser** vid ex naturkatastrofer är mer arbete
 - Lättare att förstå vad resurserna går till och att behovet finns
- **Gatumusikanter** (eller annan artist) delas in i två kategorier. En bra gatumusikant, kanske till och med professionell musiker, gör ett jobb. En dålig musikanter är en tiggare

Tiggarens utstrålning

- Tiggarens utseende och eget förhållningssätt till sin egen situation påverkar starkt hur andra uppfattar honom eller henne
- De flesta givare upplever i olika hög grad dåligt samvete när de passerar en tiggare, oavsett typ av tiggare
- Det dåliga samvetet är det som får dem att ge eller att inte ge.
 - Efter en shoppingrunda med flera kassar kan det vara lätt att känna stor skuld och därför ger ma.
 - Om samvetet är så dåligt kan det upplevas som ett alltför stort beslut att gå fram till tiggaren är det många gånger lättare att avstå

En gång gav jag en fralla, men det kanske var lite väl mammigt, han ville inte ha den

Man vill inte titta på dem samtidigt som man vill connecta lite, blir lite konstigt

Att ge ska kännas bekvämt

- Givarna vill känna sig bekväma i situationen.
 - Bekvämt är när en tiggare ser relativt fräsch ut och hoppet om en ”förbättring” finns
 - Obekvämt är när tiggaren intar en position av underlägsenhet, detta försvårar givarens situation och möjligheter att kunna ge, ett sänkt huvud eller en sänkt blick upplevs provocerande
- Givaren behöver respons från tiggaren och det är viktigt att det är tiggaren som förväntas ta initiativet
 - Samtidigt får inte responsen vara påtvingad eller upplevas som inkräktande – stora krav ställs på tiggarens kommunikations kunskaper och människokännedom

Att ge ska kännas bekvämt, forts.

- Givarna har krav på hur gåvan används
 - Helst till mat eller dryck, det upplevs bra att ge till någon som är hungrig, det är svårt att identifiera sig med något annat behov.
 - Inga droger eller alkohol
- Att ge till unga tiggare upplevs inte som positivt – de anses i stället kunna göra något annat, ta ett jobb eller vara aktiv på något sätt
- Kvinnor anses behöva större hjälp än män – kvinnor upplevs vara mer utsatta
- Barn som tigger accepteras inte

Ser man barn som tigger borde man ringa soc.

Olika typer av tiggare

- Säljare, bistånds-insamlare
- Gatuartister som musiker och underhållare
- Artister - tiggare
- Uteliggare som tigger
- "Trovärdiga tiggare"
- "Blufftiggare"

Gatuartister - underhållare

- De är skickliga på det de visar upp
- Kravet på skicklighet kan variera, toleransen är hög, det viktiga här är att utföra något
- Vissa artister antas utföra något på grund av eget nöje, gåvor kan vara en bonus
- Artistens egen initiativkraft upplevs positivt
- En gåva är lätt att ge om givaren uppskattar underhållningen. Det finns en önskan att artisten uppmärksammar givaren

Det är inte det dåliga samvetet de talar till utan mer att man kan välja att se på dem om det lockar, de spelar och jag betalar om jag tycker så

Artister - tiggare

- Musiken är oftast inte njutbar
- Artisterna upplevs vara riktiga tiggare eftersom de oftast inte spelar så skickligt
- Utländska medborgare som förväntas jobba för ligor
- I tunnelbanan känner sig resenärerna instängda och musikerna är påträngande
 - De vill inte titta på dem samtidigt som det är oundvikligt
- En gåva är svår att ge – det är lättare att avstå. Ögonkontakt upplevs jobbigt och krävande

Varför väljer de inte något som de är bra på i stället. Hon kan väl virka något och sälja istället

De tränger sig på och jag har ingen stans att ta vägen

Uteliggare

Jag ville ge ett äpple men han blev inte glad, de vill inte ha mat

- Inga riktiga tiggare
- De har "gett" upp, saknar vilja att förändra/förbättra sin livssituation
- Består av svenskar som är hemlösa och/eller missbrukare
- Förväntas inte vilja vara en del av samhället
- Gåvor antas gå till missbruk
- Givarna önskar ge mat till missbrukarna - som inte vill ha

Har de tre plastpåsar och en sovsäck så är de nog hemlösa

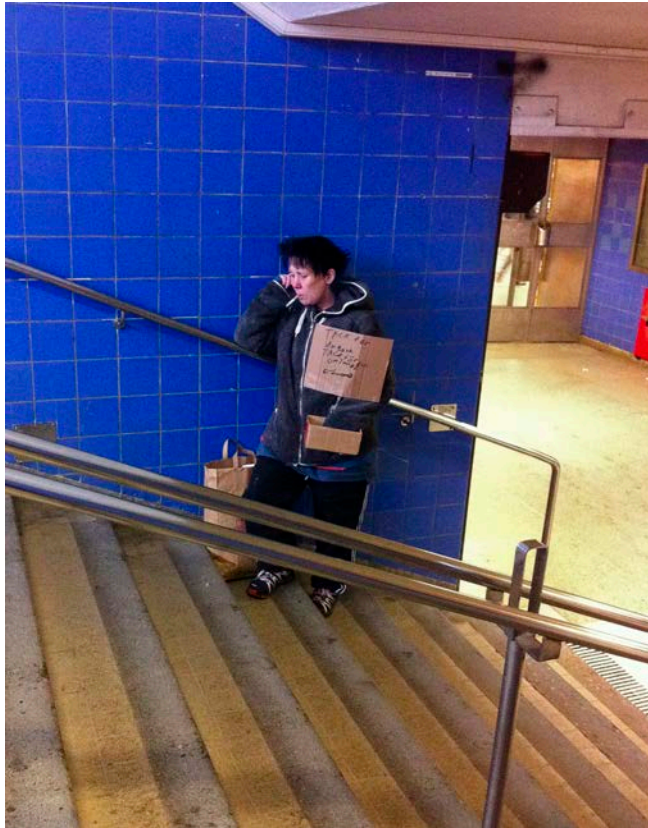

Säljare

- Upplevs inte som tiggare eftersom de har tagit tag i sin situation och gör något
- Förväntas vara f.d. eller aktiva hemlösa/missbrukare
- Givarens brist på kontanter kan hindra köp
- De flesta är positiva av princip till inköp av en tidning

Visst är det en form av tiggeri men tidningen är ok, ibland med intressanta artiklar och säljaren kan ibland diskutera innehållet, det gör att det känns bra att köpa den

En "trovärdig tiggare"

Hon behåller sin värdighet, man vill se hoppet i varje människa – inte hopplöshet. Det skulle vara emot hennes värdighet att lägga sig ner som de andra

- Hon står upp – möter givaren på samma nivå
 - Bevarar sitt eget människovärde
 - Utsätter inte givaren för risken att se ner på en annan människa, både fysiskt och mentalt dvs **respekterar givaren**
- Har eventuellt en "story" som skapar nyfikenhet och trovärdighet
- Tigger troligtvis till sig själv d.v.s. behåller pengarna i egen ficka. En gåva gör därför skillnad och nytta

Irriterande "blufftiggare" från Östeuropa

- Förväntas arbeta för ligor från Östeuropa
- Kroppsställning upplevs som irriterande och stötande
- Intresset för individerna och deras situation finns – den sociala svårigheten ifrågasätts inte. Det är sammanhanget som individen befinner sig i som är oklart och ifrågasättas

Det är irriterande med alla dessa människor och hur de gör och hur sätten varierar med åren, bilder på barn som laddas ner från Internet, samtidigt är det otäckt i vilken situation individen befinner sig

Hur kan det vara lönsamt att komma till Sverige, man undra verkligen hur det går till

“Blufftiggare”

De sitter ju som att de ber religiöst, jag blev chockad första gången jag såg det. Men det här hör hemma i en kyrka, en moské eller Hare Krishna

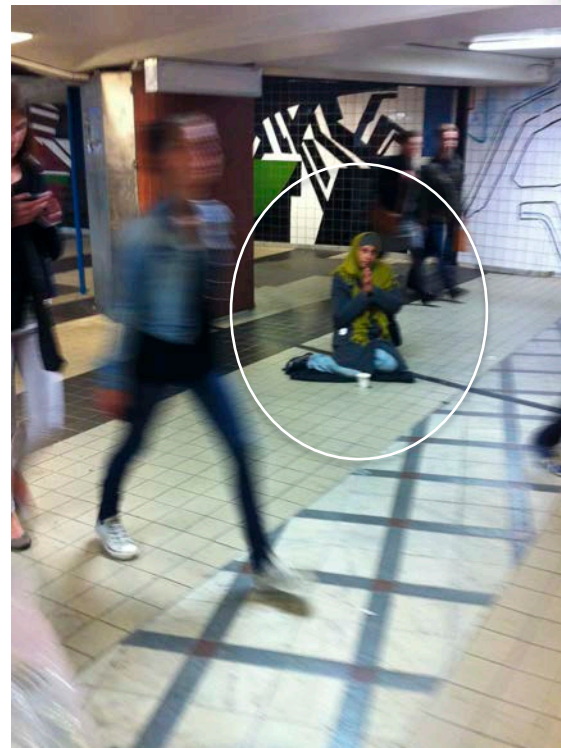

De utsätter oss för obehag, samtidigt är det ett spel som är överdrivet, att gå ner på knä är överdrivet

Jag gillar inte att hon ligger, hämta en stol!

Jag blir arg, så här gör man inte i Sverige, jag känner olust inför att någon visar sig så underdånig, i en annan kultur kanske det är framgångsrikt

“Blufftiggare” forts.

Man vill bara ta dem och åka till Karolinska, inte ge dem några kronor, det hjälper ju inte – det hela är lite absurt...

Det är intressant hur många sjuka i Parkinson det finns i Östeuropa (ironi)

Jag får en känsla av freakshow från förra århundradet, de visar upp lemlästade eller människor med konstiga sjukdomar

Man ska inte ge upp sitt människovärde bara för att man behöver hjälp, det kanske fungerar i andra länder men inte i Sverige

“Blufftiggare” forts

Jag vill inte ge pengar, i morgon är det en annan tant som sitter där, jag vill inte att det ska löna sig att sitta såhär

Hon kan vara en roffare som har lärt sig hur man ska göra, det är någon liga som står bakom

Man känner sig hemsk, när man bara går förbi i en sådan situation är det lättare att inte ge, att säga nej än att stanna och ge. Att ge kan också vara förnedrande

Bild från Internet

En story behöver vara trovärdig

Men man kan uppskatta dem för att de i alla fall försöker att vara kreativa!

- Tiggarens individuella sociala svårigheter antas vara sanna – om de är tiggare från utlandet
- Samtidigt antas
 - Lappar som lämnas till personer på tunnelbanan eller som läggs framför tiggaren på gatan har låg trovärdighet
 - En historia efterfrågas för att motivera till en gåva men den behöver anpassas till svenska förhållanden

Nu har man lärt sig att ignorera det här, det förekommer för ofta och man tror inte på det

Etnicitet

En svensk tigger inte – utländska utlänningar tigger

- En riktig tiggare på Stockholms gator förväntas vara av utländsk härkomst och inte bo i Sverige (dvs icke svensk på alla sätt)
- En svensk tigger endast i undantagsfall och bara i akuta livssituationer:
 - i en speciell situation där ”allt” har gått fel
 - plånboken har tappats och pengar behövs för att ta sig hem
 - ungdomar som i grupp tigger cigaretter – inte en akut livssituation, mer som ett möjligt nöje

En svensk ska inte behöva tigga, vi har system för det, men samtidigt kan man ju falla ur systemet och kanske väldigt tillfälligt behöva tigga, men då har det gått långt

Jag tiggde när jag var tonåring, vi gamade cigaretter längs med Drottninggatan till dess att vi fick ihop till ett paket, jag skäms nu när jag tänker på det

Vi ska inte behöva se tiggare i Sverige, det är det vi betalar skatt för

Risk för invandrarfientlighet?

- På grund av antagandet att tiggarna är utländska medborgare som inte bor i Sverige riskeras främlingsfientligheten att öka
- Rätten att komma hit är självklar, men däremot uppskattas inte bilden som skapas av utländska personer. Man antar att det skapar en negativ bild av personer framförallt från Östeuropa
- Tiggarna förväntas i stor utsträckning vara från Rumänien. Många gånger förväxlas Rumäner och Romer, ibland görs ingen skillnad. Några tror att det är samma sak

Risk för invandrarfientlighet?

Invandrarfientlighet forts.

De kan ju inte alla komma hit, på något sätt borde vi jobba så att det löser sig i deras hemländer. Samtidigt kan man undra hur de som stannar kvar har det. Det är väl entreprenörerna som kommer hit

Man blir ju irriterad på att de kommer hit och gör som de gör, förfular vår miljö

Jag blir orolig att det framöver kommer att bli diskussion på fel sätt i fråga om invandring och att det är utländska tiggare, det är grogrund för en alltmer ökad rasism

Sammanfattning

- Att tigga är en **ömsesidig relation**, mellan den som tigger och den som ger
 - För att en gåva skall vara möjlig eller att givandet ska upplevas som en positiv handling, önskar givaren att respekten för tiggaren alltid bibehålles
 - Människovärdet får aldrig ifrågasättas eller graderas
- Höga krav ställs på tiggaren från givaren i fråga om känslighet inför situationen, tiggaren får inte göra så att givaren känner sig obekvä
- **Svenskar** tigger endast om de är hemlösa eller missbrukare
- Tiggare är **utländska medborgare** och inte är bosatta i Sverige upplevs vara ett relativt nytt fenomen på Sveriges gator
- De utländska tiggarna antas arbeta för **ligor** och inte åt sig själva

Sammanfattning forts

- De utländska **tiggarnas kommunikation** är främmande för de svenska givarna
 - De använder en **religiös symbolik** som inte förstås, uppfattas eller gillas
 - De antar en **underlägsenhet** som upplevs som negativ eller direkt stötande
 - De använder sig av ett **påträngande** sätt eller blick för att fånga givarens uppmärksamhet eller intresse
- Givarna är ofta besvärade av tiggare på grund av det obehag som uppstår vid en kontakt
 - Givarna önskar en jämlik relation där människovärdet bevaras
 - Givarna vill inte känna sig besvärade och obekväma
- Det är lättare att **avstå** från att ge en gåva än att ge. Situationen skapar krav på en kontakt som inte är önskvärd
- En **framgångsrik tiggare** är:
 - **ren** – en alltför smutsig person vill ingen vara nära
 - **vanlig** – en person med vanliga kläder som går att identifiera sig med
 - **lätt att förstå** – bete sig på ett sätt som är bekant, inte utföra några obekanta eller konstiga ritualer

I beställningen av uppdraget ingick även en önskan om HMF:s kommentarer och nya frågeställningar för projektets fortsättning...

- Givarna har höga krav på tiggarna. Tiggarna ska se till att givarna inte känner sig obekväma eller besvärade. Det gäller i alla situationer, när de bara passerar en tiggare, när de ger pengar eller bara vid åsynen av en tiggare – tiggarna ska bete sig som vanliga människor i samhället!
- Någonstans finns en tanke om att tiggarna borde rycka upp sig och fixa till sina liv
- Det finns en nyfikenhet på tiggarna – kanske en skräckblandad förtjusning. Hur har de det, varför är de i Sverige och under vilka villkor. Det är läskigt när misären finns på våra gator! De vet inte hur det ska hantera fenomenet
- Hur ser tiggarna själva på sin situation och kontakten med givarna?
- Hur upplever tiggarna givarna?

Kommentarer forts